

ศาลเจ้าพ่อเสือ

สันติเทพ ศิลปบรรเลง*

ถ้าหากท่านมีโอกาสผ่านไปที่ถนนตะนาว กรุงเทพฯ หน้าวัดมเหยงคณ์พาราม จะเห็นศาลเจ้าขนาดใหญ่ ก่อสร้างเป็นตึกถ้ำจีน สง่างามภูมิฐาน มีป้ายสีแดงขนาดใหญ่ เขียนไว้ว่า "ศาลเจ้าพ่อเสือ"

"ศาลเจ้าพ่อเสือ" มีชื่อเรียกเป็นภาษาจีนว่า "ตั้งเล่าเจี้ยงเก็ง" จะเรียกมาแต่ครั้งใด ไม่อาจทราบได้ แต่ชาวบ้าน และประชาชนถึงไปเรียกว่า "ศาลเจ้าพ่อเสือ" และเรียกขานกัน มาจนเป็นชื่อทางการไปแล้ว

เหตุที่เรียกว่า "ศาลเจ้าพ่อเสือ" นั้น อาจจะเป็นเพราะภายในศาลมีรูปเสือปั้นนั่งอยู่ ดูท่าเกรงขาม และน่าเคารพบูชา จึงเรียกว่า "เจ้าพ่อเสือ" แต่ก็ไม่มีผู้ใดอธิบายได้ว่ารูปเสือนี่ ใครปั้นและปั้นไว้ตั้งแต่เมื่อใด แต่ทว่า เรื่องของรูปปั้นเสือนี่ ก็มีที่มาในตำนานนิทาน เล่าขานสืบต่อกันมาเป็นตำนานคล้ายนิยายปรัมปรา ซึ่งพอจะเรียบเรียงมาเล่าสู่กันฟัง ได้ ดังนี้

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เป็นสมัยที่ได้สร้าง วัดมเหยงคณ์พารามเสร็จแล้ว สมัยนั้นบ้านเมืองยังไม่เจริญ ยังเป็นป่าดงพงทึบ มีต้นไม้ขึ้น มากมายหนาแน่น แหล่งชุมชนก็มีอยู่เฉพาะบางแห่งเช่นบริเวณพระบรมมหาราชวัง, ทำน้ำ วัด, สำเพ็ง เป็นต้น ฉะนั้น บริเวณรอบ ๆ วัดมเหยงคณ์พาราม จึงยังคงเป็นป่าดงเช่นกัน และแน่นอนเมื่อมีสภาพป่าก็ต้องมีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่อย่างชุกชุม และจะต้องมี เสือประเภทต่าง ๆ อยู่ด้วยเป็นแน่

สมัยนั้น มีครอบครัวหนึ่งอยู่กัน ลำพังแม่ลูกเพียงสองคน เพราะพ่อเสียชีวิตไปแล้ว แม่จึงอยู่กับ ลูกชายรุ่นหนุ่มคนหนึ่งซึ่งยังไม่มีครอบครัว

วันหนึ่งลูกชายซึ่งมีอาชีพตัดไม้ขายและหาของป่า รวมทั้งตัดหน่อไม้มาขายอีกด้วย เพราะมีหน่อไม้ขึ้นอยู่บ้างไม่มากจึงขายได้ราคาดีลูกชายได้เข้าป่าไปตัดหน่อไม้ตามเคย แต่วันนั้นพยายามหาเกือบทั้งวันก็ไม่พบหน่อไม้สักหน่อ จึงเดินหาต่อไปก็เป็นที่หวังแม่ที่ อยู่บ้านคนเดียว และเกรงว่าแม่จะเป็นห่วงตัวด้วย เขาจึงเดินกลับบ้าน พอเดินกลับมา ครึ่งทางก็เห็นกวางน้อยตัวหนึ่งนอนตายอยู่มีรอยบาดแผลเหวอะหวะ และเลือดยังไหลสด ๆ อยู่ แสดงว่าเพิ่งจะถูกเสือกัดกินเมื่อสักครู่ไม่นานนี้เอง และคาดว่าเสือด่วนนั้นก็คงจะ ต้องคอยเฝ้าเหยื่อของมันอยู่ไม่ห่างไกลเท่าใดนัก

ชายหนุ่มเห็นเนื้อกว้างแล้วก็นึกถึงแม่ด้วยความเป็นห่วงว่าแม่จะไม่มีอะไรกินวันนี้ก็หาหน่อไม้ไม่ได้เลย ถ้าหากได้เนื้อกว้างไปเป็นอาหารให้แม่ได้กินด้วยก็จะดีไม่น้อย จึงรีบตรงเข้าไปใช้มีดตัดเนื้อกว้างเป็นชิ้นๆ เอาไปบอบน่อรับเดินลัดเลาะไปตามริมหนอง กลับบ้านทันที

พอเดินไปได้ไม่เท่าไร ชายหนุ่มก็ตกใจแทบสิ้นสติ !! เขาได้ประจัญหน้ากับเสือโคร่งตัวหนึ่งซึ่งเพิ่งกลับจากกินน้ำในหนอง รูปร่างของมันสูงใหญ่ เป็นเสือลายพาดกลอนขนาดใหญ่ มันจ้องมองเขาอย่างดุร้ายและคำรามออกมาดังลั่นไปทั่วป่า !!

เสือร้ายกระโจนไล่เขาทันทีด้วยความดุเดือด ส่วนชายหนุ่มรีบตั้งสติเพราะรู้ว่าจวนตัวแล้วจึงถือมีดระวางตัวอยู่ พอเสือกระโจนเข้ามาจึงแทงสวนไปทันที และแทงซ้ำอีกอย่างไม่ยั้งมือ เสือถูกแทงขาดเจ็บก็ยิ่งโกรธและดุร้ายมากขึ้น มันกระโดดเข้าตะครุบอย่างเกรี้ยวกราดอาฆาต ชายหนุ่มพยายามต่อสู้จนสุดกำลังลูกผู้ชาย แต่เสือโคร่งขนาดใหญ่และดุร้ายมีกำลังมากกว่าจึงทำร้ายชายหนุ่มอย่างเมามันจนถึงแขนขาดไปข้างหนึ่ง แต่เขาก็รวบรวมกำลังดิ้นรนกระเสือกกระสนลงไปในหนองน้ำ เสือตามลงน้ำไม่ได้ก็เผลอเข้าป่าไป

ชายหนุ่มพยายามนำร่างที่โชกด้วยเลือดแดงฉานไปถึงบ้าน แม่เฒ่าผู้มารดาตกใจยิ่งนักที่เห็นลูกถูกเสือกัดทำร้ายจนชมชานมาถึงบ้านได้สักรักก็ขาดใจตายต่อหน้ามารดาเป็นท่อนางใจยิ่ง

ฝ่ายแม่เฒ่าผู้เป็นมารดาเสียใจร้องไห้แทบขาดใจตายตามลูก นางจึงไปบอกกล่าวร้องเรียนต่อนายอำเภอให้ตามจับเสือมาลงโทษ เพื่อให้สาสมกับความผิด นายอำเภอสนใจไม่สามารถขัดต่อความประสงค์ของนาง นายอำเภอจึงจำใจต้องไปจับเสือ

ก่อนไปจับเสือ นายอำเภอได้เข้าไปนมัสการหลวงพ่อบุญฤทธิ์ ในพระอุโบสถวัดมหารพาราม ขอให้ช่วยคลบบันดาลให้เสือมอบตัวแต่โดยดี และรอดพ้นอันตรายจากเสือ

ปรากฏว่านายอำเภอกับพวกได้ไปพบเสือจริง ๆ และได้เห็นรอยบาดแผลถูกแทงจากมีดของชายหนุ่มเป็นหลักฐาน ยังมีคราบเลือดติดอยู่ด้วย เห็นว่าใช่แน่จึงลงมือจับทันที ทั้ง ๆ ที่ทุกคนต่างกลัวและพร้อมจะวิ่งหนี

แต่เหตุการณ์กลับพลิกความคาดหมายอย่างไม่น่าเชื่อ เพราะเสื่อยอมให้จับแต่โดยดี ไม่ขัดขืนแม้แต่น้อย ยอมให้เอาเชือกผูกเอาโซ่ล่ามโดยไม่ทำร้ายผู้ใดเลยอย่างน่าอัศจรรย์ !!

นายอำเภอนำเสื้อมาชำระความต่อหน้าแม่เฒ่าและชาวบ้านทั้งหลาย ถามเสื่อว่าได้ทำร้ายและกัดแขนลูกชายแม่เฒ่าขาดจริงหรือไม่? เสือกก็พยักหน้ายอมรับว่าจริง นายอำเภอบอกเสื่อว่า ขณะนี้ลูกชายแม่เฒ่าตายแล้ว เสื่อได้ฟังก็นิ่งอึ้งไม่กระพริบตา และสีหน้าสลดลงทันที

นายอำเภอกล่าวคำพิพากษาโทษ แก่เสื่อว่า "เสื่อมีความผิดมีโทษถึงประหาร

ชีวิต !!"

ในขณะที่ได้ส่วนความผิดของเสืออยู่นั้น แม่เฒ่าเฝ้าจ้องมองดูเสือตลอดเวลา ได้เห็นกิริยาอาการของมันโดยตลอด มันหมอบนอนหลับตา น้ำตาไหลพรั่งพราย คล้ายกับสำนึกผิด ทำให้แม่เฒ่าใจอ่อนเกิดเวทนาสงสาร จึงขอร้องต่อนายอำเภอที่ พิศากษาโทษประหารไปแล้วว่า ขออย่าฆ่าเสือเลย ความผิดครั้งนี้ขอให้ยกโทษให้เสือเถิด และจะขอรับมันเป็นลูกเหมือนกับลูกชายที่ตายไป

นายอำเภอหันไปถามเสือตามคำแม่เฒ่าว่าจะยอมหรือไม่ยอมตามคำร้องขอ ของแม่เฒ่า เสือกก็พยักหน้ารับ ซ้ำกันหลายครั้ง แม้ว่าจะทวนถามก็ครั้ง เสือกก็พยักหน้า รับทุกครั้ง

เป็นอันว่าเสือพ้นโทษ และได้ไปอยู่กับแม่เฒ่า โดยเสือจะเข้าป่าหาหมี หาเนื้อ และอาหารป่ามาเลี้ยงแม่เฒ่าเป็นประจำทุกวัน เป็นเวลานานถึง 7 ปี จนกระทั่งแม่เฒ่า ตายจากไป.....

ในวันเสาศพแม่เฒ่า ผู้คนมามากมายและการเสาศพในสมัยก่อนนั้นยังไม่มีเมรุ ฌาปนกิจอย่างเดี๋ยวนี้ จะเผาที่กลางแจ้ง และไม่ใส่โลงด้วย

ขณะที่ไฟกำลังไหม้ศพแม่เฒ่าอยู่นั้น เสือได้วิ่งวนเวียนอยู่รอบ ๆ กองเพลิง ที่กำลังลุกไหม้ศพโชติช่วงแดงฉาน เสือกก็แสดงอาการกิริยาแปลก ๆ และส่งเสียงร้อง คำรามดังกึกก้องน่ากลัว ทำให้ผู้คนที่มุงดูอยู่นั้นตกใจกลัวถอยหนีห่างออกไป

และโดยที่ไม่มีใครคาดคิด.....เสือดได้กระโจนเข้าไปในกองไฟที่กำลังลุกโชน ทันที !!

เสียงร้องครวญครางคำรามของเสือดังลั่นไปทั่ว จนสงบเงียบพร้อมกับร่าง ที่มอดไหม้ไปในกองเพลิงรวมกับแม่เฒ่า.....

จากเหตุการณ์วันทศเจดีย์ นายอำเภอและชาวบ้านได้พร้อมใจกันสร้าง ศาลประดิษฐานรูปเสือดขึ้นที่บริเวณหน้าวัดมหารวดพาราม ซึ่งใกล้กับบ้านของแม่เฒ่า แล้วรวบรวมชิ้นส่วนกระดูกที่รู้แน่ชัดว่าเป็นกระดูกเสือด เช่น เขี้ยว เล็บ หาง เป็นต้น มารวมบรรจุไว้ใช้แทนรูปปั้นเสือดนั้น.....ผู้คนจึงได้ขนานนามศาลแห่งนี้ว่า "ศาลเจ้าทศเสือด" トラบเท่าทุกวันนี่.....

เรื่องที่เล่ามานี้เป็นตำนานหรือนิทานปรัมปราที่เล่าขานสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ไม่สามารถสืบค้นหลักฐานมายืนยันได้ และไม่มีปรากฏไว้ในจดหมายเหตุหรือ พระราชพงศาวดารฉบับใด จะเป็นนิทานชาวบ้านหรือเรื่องจริงก็มีอาจทราบได้

แต่ที่น่าชวนคิด ก็คือ ถ้าหากเป็นเรื่องจริง ก็น่าที่จะมีปรากฏในบันทึกของ ทางราชการหรือหนังสืออื่นใดบ้าง เช่น ปฐมโหร เป็นต้น เพราะไม่ใช่เรื่องธรรมดาสามัญ ถ้าจะว่าไปแล้วก็เป็นเรื่องแปลกน่าอัศจรรย์เป็นอย่างยิ่ง

ในส่วนประวัติของศาลเจ้าพ่อเสือดที่มีปรากฏในบันทึกเอกสารต่าง ๆ นั้น พอจะ

รวบรวมนำมาเล่าให้ฟังได้บ้าง ดังนี้

ในสมัยแรกสร้างกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสร้างถนนสายหนึ่ง คือ 'ถนนบำรุงเมือง' เพื่อเสด็จพระราชดำเนินอัญเชิญ 'พระโต' หรือพระศรีศากยมุนี ไปประดิษฐาน ณ วัดสุทัศน์เทพวราราม ในครั้งนั้นปรากฏว่ามีบ้านเรือนโรงร้านเกิดขึ้นตามมาทั้งสองฟากฝั่งถนน ผู้คนส่วนมากเป็นชาวจีน ตามธรรมเนียมจีนนั้น อยู่ที่ไหนก็ต้องมีศาลเจ้าไว้เป็นสถานที่สักการะบูชาตามลัทธิความเชื่อสืบต่อกันมา

ในบริเวณถนนบำรุงเมืองนี้เอง เคยมีศาลเจ้าเป็นตึกขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง เรียกกันว่า "ศาลเจ้าเสือ"

ภายในศาลเจ้าเสือแห่งนี้ มีรูปเจ้าเงินทำด้วยทองคำหนักถึง 120 บาท (หนึ่งร้อยยี่สิบบาท) ทองคำขนาดใหญ่โต เช่นนี้ก็ย่อมเป็นที่ล่อตาจูงใจให้นักเลงหัวไม้ฆ่าเลื่องตาอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน

ต่อมาถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 2 วันหนึ่งตอนตีห้ามีพวกผู้ร้ายบุกเข้าปล้นเอารูปเจ้าทองคำนี้ไป !!

ขุนสวัสดินครินทร์ นายอำเภอใหญ่ผู้ควบคุมดูแลเขตนั้นอยู่จึงต้องรีบกระหึ่มถูกเขียน 30 ที่ ฐานละเลยต่อหน้าที่ทำให้คนร้ายปล้นศาล และขโมยรูปเจ้าทองคำหนัก 120 บาทไปได้

หลักฐานที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า 'ศาลเจ้าเสือ' ที่ถนนบำรุงเมือง มีแต่รูปเจ้าที่เป็นรูปร่างมนุษย์หรือเทพเป็นที่เคารพเท่านั้น ไม่มีเสือ แต่เหตุใดจึงเรียกกันว่า "ศาลเจ้าเสือ" ดูเหมือนว่ายังเป็นความลับอยู่

แต่เรื่องนี่ยังไม่ยุติเพียงเท่านั้น กาลต่อมัล่วงเลยมาถึงสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2413 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขยายขยายถนนบำรุงเมือง ให้กว้างกว่าเดิมเพื่อสร้างตึกแถวแบบฝรั่ง เพื่อความเจริญของบ้านเมือง

การขยายถนนครั้งนี้ ไปโดนศาลเจ้าเสือเข้าด้วย !! จึงจำเป็นต้องรื้อถอนไปไว้ที่อื่น

ในครั้งนั้นโปรดฯ ให้พระยาโชฎีการาชเศรษฐี (เถียน โชติเสถียร) เมื่อยังเป็นพระพิบูลย์พัฒนามาร เป็นเจ้าภาษีนายอากร ซึ่งพวกชาวจีนขึ้นต่อท่านเป็นอันมาก ได้รับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการรื้อถอนศาลเจ้าเสือ ไปสร้างยังที่ใหม่

ในการย้ายศาลเจ้าเสือนี่ พวกชาวจีนเจ้าของถิ่น ยังเสียตายและไม่พอใจที่จะให้ย้าย มีพวกคิดอุบายถ่ายเทพาพิริให้เจ้ามาเข้าคองทรง แล้วพูดเป็นทำนองว่า ถ้าขืนย้ายศาลเจ้าเสือจากถนนบำรุงเมืองไปจะเกิดอันตรายภัยพิบัติต่าง ๆ แก่ทุกคน ในย่านนี้รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทางการผู้ทำการรื้อถอนด้วย

คำพูดที่ผ่านคนทรงเจ้าออกมาเช่นนี้ ยิ่งทำให้คนจีนเกิดความหวาดกลัวมาก

ยิ่งขึ้นถึงกับรวมตัวกันเป็นกลุ่มขอแห่เจ้าเพื่อจะเอาใจมิให้เจ้าคิดร้ายต่อชุมชนนี้

นอกจากนั้นยังชุมนุมประท้วงไม่แสดงความพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการรื้อถอนอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงทราบความประสงค์ข้อนี้อของพวกชาวจีน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอนุญาตให้แห่เจ้าได้ตามความต้องการ และพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงทอดพระเนตร ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ด้วย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงเล่าถึงเหตุการณ์ตอนนี่ว่า

"กระบวนที่แห่นี้ ก็เป็นแห่อย่างแจ็ก มีธงทิว และล่อโก้ เป็นต้น แปลกแต่มีคนทรงเจ้าแต่ตัวใส่เสื้อกั๊กนุ่งกางเกงและโปกหัวสีแดงนั่งบนเก้าอี้หาบมาในกระบวนสักสองสามคน บางคนเอาเข็มเหล็กแทงแก้มทะลุเข็มคาหน้ามาให้คนเห็น บางคนบันดาลให้คนหามเก้าอี้เดินไซเซไม่ตรงถนนได้ เมื่อมาถึงพระที่นั่งตรัสสั่งให้ตำรวจเข้าห้ามเจ้าไซเซ หามไปได้ตรง ๆ คนดูก็สิ้นเลื่อมใส เมื่อเสร็จการแห่แล้ว โปรดฯ ให้กรมเมืองประกาศว่า ถ้าเจ้ายังขึ้นพยากรณ์เหตุร้าย จะเอาผิดกับคนทรง ในไม่ช้าเจ้าเสือเข้าคนทรงอีก แต่คราวนี้ประกาศว่า ที่จะโปรดฯ ให้ย้ายศาลไปสร้างใหม่นั้น เป็นการดีนัก เจ้าพอใจมาก....."

สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ 5 จึงได้พระราชทานที่หลวงสำหรับสร้างศาลใหม่ ตรงหน้าวัดมหารธรรมพาราม และประชาชนก็พอใจอีกทั้งยังรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

และที่สำคัญ ศาลเจ้าที่สร้างใหม่หน้าวัดมหารธรรมพารามแห่งนี้ ก็เรียกชื่อแทนชื่อเดิมที่ติดปากกันมานานว่า 'ศาลเจ้าพ่อเสือ' トラบเท่าทุกวันนี้

#####